

รายงานการวิจัย

การออกแบบและพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้เรื่อง ไอซีที ในชีวิตประจำวัน

Designing and Development of an Educational Video for
Transformation Wisdom about ICT in Everyday

วาสนา วงศ์ษา และคณะ

สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์
คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประจำปีงบประมาณ 2558

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การออกแบบและพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้เรื่อง ไอซีที ในชีวิตประจำวัน

Designing and Development of an Educational Video for
Transformation Wisdom about ICT in Everyday

วาสนา วงศ์ษา และคณะ

สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์
คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ทุนอุดหนุนโดย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประจำปีงบประมาณ 2558

ชื่องานวิจัย	การออกแบบและพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้เรื่อง ไชซีทีในชีวิตประจำวัน
ผู้วิจัย	วาสนา วงศ์ษา
ผู้ร่วมวิจัย	ณัฐพล ชัยทวีธาณันท์
สาขาวิชา	วิศวกรรมคอมพิวเตอร์
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้ เรื่อง ไชซีทีในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้เนื้อหาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดงมูลเหล็ก และโรงเรียนบ้านโนนสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สื่อวีดิทัศน์เรื่อง ไชซีทีในชีวิตประจำวัน แบบทดสอบวัดประสิทธิภาพสื่อวีดิทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า สื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้เรื่อง ไชซีทีในชีวิตประจำวันมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 89.35/91.73

คำสำคัญ : สื่อวีดิทัศน์, สื่อการเรียนรู้, ไชซีที

Title	Designing and Development of an Educational Video for Transformation Wisdom about ICT in Everyday.
Research	Wassana Wongsu
Co-Research	Nattapol Chaitawittanun
Major	Computer Engineering Phetchabun Rajabhat University 2016

Abstract

The purposes of this research were to develop an educational video media for transformation wisdom about of ICT in everyday for grade 6 students with a required efficiency of 80/80. According to a report of researcher, the target of people who are used for this research is the grade 6 students of Baan Dong Mun Lek school and Baan Non Sa Ard school. Both schools are located at Muang district in Phetchabun. The 40 students must use an ICT in everyday educational video media of second semester of academic year 2557. The results revealed that ICT in everyday educational video media performance is improving from 89.35/91.73.

Keywords : Media, Learning Media, ICT

(ค)

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยคำแนะนำต่างๆ จากคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และความร่วมมือช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ที่สละเวลาให้คำแนะนำ คำปรึกษา รวมถึงข้อเสนอแนะต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณโรงเรียนบ้านดงมูลเหล็ก และโรงเรียนบ้านโนนสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ทดลอง ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้มา ณ ที่นี้ด้วย

วาสนา วงศ์ษาและคณะ

1 มีนาคม 2559

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	2
1.4 ประโยชน์ของการวิจัย	2
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	3
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ.....	3
2.2 แนวคิดด้านการใช้งานไอซีที	11
2.3 การหาประสิทธิภาพ.....	14
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	17
3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	17

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	17
3.3 การทดสอบและการหาประสิทธิภาพสื่อวีดิทัศน์	19
บทที่ 4 ผลการวิจัย	21
4.1 ผลการศึกษาประสิทธิภาพสื่อวีดิทัศน์.....	21
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	23
5.1 สรุปผล.....	23
5.2 อภิปรายผล	23
5.3 ข้อเสนอแนะ	24
บรรณานุกรม	25

(น)

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์..22

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 แผนผังเนื้อหาสื่อวีดิทัศน์ เรื่อง ไอซีทีในชีวิตประจำวัน	18
ภาพที่ 2 สื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้ เรื่อง ไอซีทีในชีวิตประจำวัน.....	21

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในชีวิตประจำวันทุกวันนี้ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่ วัยรุ่นหรือเด็ก เยาวชนต่างก็ใช้งานอุปกรณ์ไอที (ICT – Information and Communication Technology) ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็น มือถือหรือสมาร์ตโฟน คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก อุปกรณ์แท็บเล็ต ฯลฯ เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร การสร้างความบันเทิง หรือแม้กระทั่งเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จึงมีการสำรวจผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลกเป็นจำนวนประมาณ 2,802 ล้านคน (สำรวจ ณ เดือน ธันวาคม 2556 จากเว็บไซต์ www.internetworldstats.com) และยังมีแนวโน้มการใช้งานที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการใช้งานที่หลากหลายทำให้พฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีความหลากหลายต่างกันไปด้วย เช่น การรับชมข่าวสาร การดูหนังฟังเพลง หรือแม้กระทั่งการเล่นเกมออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งจากการใช้งานดังกล่าวก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียตามมาอย่างมากมาย

สื่อวิทยุทัศน์ในยุคปัจจุบันถือได้ว่าเป็นเครื่องมืออันทรงพลังอย่างมากที่ช่วยถ่ายทอดเรื่องราวความรู้ เรื่องราวข่าวสาร หรือแม้กระทั่งเหตุการณ์ต่างๆ ไปยังผู้รับชมได้อย่างมีประสิทธิภาพครบถ้วน โดยมีการผสมผสานสื่อต่างๆ เช่น เสียง ภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหวและภาพกราฟิกจนทำให้ผู้รับชมเกิดความอยากเรียนรู้ จึงมีการนำสื่อวิทยุทัศน์ไปประยุกต์ใช้กับงานด้านต่างๆ เช่น การเรียนการสอน เป็นต้น จากความสามารถของสื่อวิทยุทัศน์นี้เองที่ไม่ได้ถูกจำกัดอยู่แต่การเสนอเพียงข้อความอย่างเดียว จึงถือได้ว่าสื่อวิทยุทัศน์เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาสื่อในการถ่ายทอดความรู้ไอซีทีซึ่งเป็นผลต่อยอดจากการให้บริการวิชาการแก่ชุมชน ปี 2555 และ 2556 ที่มีความหลากหลายของการนำเสนอเนื้อหาสาระ ทั้งปัญหาการเรียนรู้ที่ประสพระหว่างการให้บริการและการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง (ณัฐพล ชัยทวีพานันท์ (2556))

จากความสำคัญข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงมีแนวคิดจัดทำโครงการวิจัยเรื่อง การออกแบบและพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้เรื่อง ไอซีทีในชีวิตประจำวัน ทั้งประโยชน์และโทษของการใช้งานไอซีที ซึ่งทำให้ผู้รับชมเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้ เรื่อง ไอซีทีในชีวิตประจำวัน
- 1.2.2 เพื่อประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้ เรื่อง ไอซีทีในชีวิตประจำวัน

1.3 วิธีการดำเนินการวิจัย

- 1.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.3.2 คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 1.3.3 กำหนดรูปแบบและเก็บข้อมูลเพื่อจัดทำสื่อวีดิทัศน์
- 1.3.4 ออกแบบและพัฒนาสื่อวีดิทัศน์
- 1.3.5 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสื่อวีดิทัศน์
- 1.3.6 นำสื่อวีดิทัศน์ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง
- 1.3.7 จัดทำเอกสารเผยแพร่ข้อมูล
- 1.3.8 ประเมินผลและจัดทำรายงาน

1.4 ประโยชน์ของการวิจัย

- 1.4.1 เพื่อให้ได้สื่อมัลติมีเดียที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ถ่ายทอดความรู้ทางด้านไอซีทีได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.4.2 เพื่อให้ทราบผลของคุณภาพสื่อมัลติมีเดียที่ใช้ถ่ายทอดความรู้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้ เรื่อง ไอซีทีในชีวิตประจำวัน โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ
- 2.2 แนวคิดด้านการใช้งานไอซีที
- 2.3 การหาประสิทธิภาพ
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ

2.1.1 วิดีทัศน์

2.1.1.1 ความหมายของวีดิทัศน์

กิดานันท์ มลิทอง (2540) ได้เปรียบเทียบวีดิทัศน์แบบซีดีว่ามีข้อดีวีดิทัศน์แบบเทปแม่เหล็กอยู่หลายประการ เช่น ราคาที่ถูกกว่า ขนาดที่เล็กกว่า และความคงทนของการใช้งาน วีดิทัศน์แบบเทปจะเกิดการเสื่อมสภาพได้ง่ายเมื่อเล่นบ่อยครั้ง และอุณหภูมิต่ำก็มีผลต่อการใช้งาน เช่น ความชื้นที่จะทำให้เกิดเชื้อรา จึงเห็นว่าการใช้งานวีดิทัศน์แบบเทปมีข้อจำกัดมากกว่าวีดิทัศน์แบบซีดี

2.1.1.2 วิดีทัศน์เพื่อการศึกษา

โทรทัศน์การศึกษาเป็นผลของการนำรูปแบบและเทคนิคของสื่อโทรทัศน์มาประยุกต์ใช้ร่วมกันเพื่อธุรกิจทางการศึกษา เป็นลักษณะหนึ่งของเทคโนโลยีทางการศึกษา วสันต์ อดิศักดิ์ (2533) กล่าวว่า โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่งในการศึกษา ทั้งในแง่ของการเรียนรู้ และปริมาณของผู้เรียน สามารถใช้กับผู้เรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลประถมศึกษา

มัธยมศึกษา อุดมศึกษา และการศึกษานอกโรงเรียนโทรทัศน์มีจุดเด่นที่ให้คุณค่าในด้านการศึกษา การเรียนการสอน และการฝึกอบรม คือ

1) สามารถเป็นสื่อกลางระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในห้องบรรยายขนาดใหญ่ได้อย่างดี ช่วยให้ผู้เรียนเห็นเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างชัดเจน เช่นการทดลอง การสาธิต นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนเรียนได้จำนวนมาก

2) สามารถนำเอาสื่อการเรียนการสอนชนิดอื่นๆ มาใช้ได้อย่างดี ไม่ว่าจะเป็นแผนภูมิแผนภาพ แผนสถิติ ภาพถ่าย สไลด์ ภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์ ตลอดจนพวกวัสดุสามมิติอื่นๆ

3) สามารถนำสิ่งที่อยู่ไกลตัวผู้เรียนมาสู่ผู้เรียนได้ เช่นพูดถึงภูเขา น้ำแข็ง ก็สามารถนำภาพยนตร์เกี่ยวกับสิ่งนี้เข้ามาประกอบให้ผู้เรียนเห็นภาพได้อย่างชัดเจน

4) ขจัดอุปสรรคด้านเวลาและระยะทางออกไป ไม่ว่าด้านระบบการออกอากาศ ระบบส่งตามสายเคเบิล หรือการบันทึกลงเทปโทรทัศน์ ทำให้ผู้รับในสถานที่ต่างๆ รับได้ง่ายขึ้น

5) เป็นสื่อที่เข้าสู่มวลชนได้จำนวนมาก จึงทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายลงมากเมื่อเฉลี่ยต่อหัวของผู้รับ

6) เทคนิคทางภาพพิเศษ จะช่วยให้การผลิตรายการส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

7) การบันทึกภาพที่สามารถนำมาดูย้อนกลับได้ทันที ทำให้เหมาะแก่การให้ข้อมูลย้อนกลับในการฝึกอบรมต่างๆ ได้ดี

8) การมีอิทธิพลทางจิตใจต่อผู้ชม ทำให้เหมาะแก่การใช้เป็นเครื่องมือสร้างค่านิยมต่างๆ แก่ผู้ชม

9) การใช้ผสมผสานกับสื่อชนิดอื่นได้ ย่อมสร้างคุณค่าการเรียนรู้อย่างสูง อาทิ การเชื่อมต่อบรรบบคอมพิวเตอร์ กับเครื่องบันทึกเทปโทรทัศน์หรือเครื่องเล่นแผ่นบันทึกภาพ จะทำให้ปฏิสัมพันธ์ด้านการเรียนการสอนระหว่างผู้เรียนกับสื่อมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิผลของสื่อโทรทัศน์และวีดิทัศน์ คือ การสื่อสารสามขั้นตอน เป็นโครงสร้างพื้นฐานของการเรียนและการสอน หมายความว่า ถ้าเราเอาผู้รับสารหรือผู้เรียนเป็น

ศูนย์กลาง ผู้รับสารจะรับข้อมูลจากสื่อหรือผู้สอนกลับมาสู่ตนอีกครั้งหนึ่งโทรทัศน์และวีดิทัศน์ เป็นสื่อสารขั้นที่หนึ่งของผู้สอน เพราะเมื่อเปรียบเทียบกับครูแล้วโทรทัศน์และวีดิทัศน์สามารถเพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางกว่าการสอนในห้องเรียนใน 3 ด้านด้วยกันคือ ประสบการณ์ในมิติแห่งความจริง (Reality), ประสบการณ์ในมิติแห่งกาลเวลา(Time), ประสบการณ์ในมิติของสถานที่ (Space) โทรทัศน์และวีดิทัศน์ช่วยขยายโลกของผู้เรียนให้กว้างขึ้น โดยผ่านประสบการณ์ทางอ้อม (Indirect Experience) ซึ่งในที่สุด ก็จะนำพาผู้เรียนไปสู่ประสบการณ์ทางตรง (Direct Experience) กล่าวคือ ผู้เรียนจะบังเกิดความสนใจที่จะค้นคว้าทดลองด้วยตนเอง หรือไปเยี่ยมชมเยือนสถานที่ต่างๆ ที่เห็นในโทรทัศน์ด้วยตนเองในภายหลัง

2.1.1.3 รูปแบบของรายการวีดิทัศน์

ไม่มีคำจำกัดความของประเภท หรือรูปแบบรายการวีดิทัศน์ไว้อย่างชัดเจน ในที่นี้จึงขอยกตัวอย่างรูปแบบรายการโทรทัศน์ขึ้นมาเพื่อเป็นตัวอย่างแทน ซึ่งมีลักษณะเดียวกันโดย พงศ์พิพัฒน์ หมุ่ศิริโรจน์ (2531) ได้แบ่งรูปแบบไว้ดังต่อไปนี้

1) รูปแบบรายการพูดหรือบรรยายคนเดียว เป็นรายการที่มีผู้ปรากฏตัวพูดคุยกับผู้ชมเพียงคนเดียวส่วนมากจะมีภาพประกอบเพื่อมิให้เห็นหน้าผู้พูดคนเดียวตลอดเวลา รูปแบบรายการในลักษณะนี้จะน่าสนใจเมื่อผู้ดำเนินรายการมีความรู้ มีความสามารถในการพูดและเสนอเนื้อหาสาระพร้อมทั้งมีภาพหรือภาพยนตร์ประกอบ

2) รูปแบบรายการสนทนา เป็นรายการโทรทัศน์ที่มีคนมาพูดคุยกัน 2 คน ทั้ง 2 คน มีผู้ถามและคู่สนทนาแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่น่าเสนอ คู่สนทนาอาจจะแลกเปลี่ยนแนวความคิดเห็นกันการสนทนาอาจมี 2 - 3 คน ก็ได้ รายการสนทนาที่ดีต้องมีภาพประกอบ

3) รูปแบบรายการอภิปราย เป็นรายการที่มีผู้ดำเนินรายการอภิปรายหนึ่งคน ป้อนประเด็นหรือคำถามให้ผู้ร่วมอภิปรายตั้งแต่สองคนขึ้นไปแต่ไม่ควรเกิน 4 คน โดยผู้อภิปรายแต่ละคนจะแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อประเด็นต่างๆ โดยเสริมหรือแย้งคนที่พูดก่อนได้รายการนี้อาจดึงดูดความสนใจได้ดีไม่แพ้รายการบันเทิง หากรู้จักเลือกหัวข้ออภิปราย มีลีลาการพูดที่เป็นธรรมชาติ มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่พูดจริงๆ และหากผู้อภิปรายมีความคิดเห็นในทัศนะที่แตกต่างกัน จะทำให้รายการน่าสนใจ

4) รูปแบบรายการบรรยาย เป็นรูปแบบที่มีครูโทรทัศน์อธิบายหรือให้ข้อคิดเห็น โดยที่ผู้เรียนเห็นภาพครูอยู่ตลอดเวลา หรือ เป็นรูปแบบที่ไม่มีครูโทรทัศน์บรรยายให้เห็นอีก แต่เป็นการเสนอภาพเหตุการณ์ต่างๆโดยที่ผู้เรียนได้เห็นทั้งภาพและเสียงคำบรรยาย หรือคำอธิบาย หรือให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างละเอียด ชัดเจน และแจ่มแจ้ง

5) รูปแบบรายการสัมภาษณ์ เป็นรายการที่มีผู้สัมภาษณ์ และผู้ถูกสัมภาษณ์ คือ วิทยากร มาสนทนากัน โดยให้ผู้ดำเนินรายการสัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มาเล่าให้ฟังซึ่งมักเป็นเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการหน่วยงาน หรือผลงานบางอย่าง รวมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมือง ผู้สัมภาษณ์จะต้องเตรียมคำถามเป็นชุดๆ เพื่อให้สามารถ “ยิง” คำถามได้อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งสามารถปรับคำถาม ให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาของผู้ให้สัมภาษณ์ได้รายการในลักษณะนี้อาจจะเป็นขนาดยาว 30 นาที หรือเป็นสัมภาษณ์สั้นๆ ที่จะนำไปเป็นส่วนหนึ่งของรายการสารคดีหรือรายการบรรยายคนเดียว

6) รูปแบบรายการเกมหรือตอบปัญหา โดยปกติจะแบ่งออกเป็นการแข่งขันระหว่างบุคคลหรือรายการที่ผู้เข้าแข่งขันอาจจะนั่งอยู่ที่โต๊ะ และหันหน้าเข้าหากัน โดยมีพิธีกรหรือผู้ทายปัญหาอยู่ตรงกลางผู้เข้าร่วมรายการอาจจะพลัดกันตอบคำถาม หรือ สำหรับคำถามที่ไม่มีใครตอบได้ ก็อาจเปิดโอกาสให้แก่ใครก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการดำเนินการของพิธีกร อาจจะมีรางวัลสำหรับฝ่ายชนะ ส่วนฝ่ายแพ้ก็ได้รางวัลปลอบใจ

7) รูปแบบรายการสารคดี เป็นรายการโทรทัศน์ที่เล่าเรื่องราวที่น่าสนใจให้ผู้เข้าชมเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งสารคดีนั้นควรจะทำให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน ไร้อารมณ์ และการโน้มน้าวจิตใจ สารคดีทางโทรทัศน์สามารถเสนอได้หลายรูปแบบ เช่น ด้วยภาพถ่าย สไลด์ ภาพยนตร์ หรือเทปโทรทัศน์ สารคดีมี 2 ลักษณะ คือ สารคดีเต็มรูปแบบ และกึ่งสารคดีกึ่งพูดคนเดียว รูปแบบสารคดีเต็มรูปแบบจะดำเนินรายการด้วยภาพตลอด อาจมีการถามความเห็นของผู้เกี่ยวข้องบ้างแต่ก็เป็นช่วงสั้นๆ ไม่เกินครึ่งละ 1 นาที อาจจะเสนอคนเดียวกันได้หลายครั้ง และรายการเดียวอาจมีผู้ให้ความคิดเห็นได้หลายคน แต่รายการส่วนใหญ่จะเสนอภาพ ที่เป็นกระบวนการ หรือเรื่องราวตามธรรมชาติ โดยไม่มีผู้ดำเนินรายการ หรือ “Host” (เจ้าภาพรายการ) รายการสารคดีเป็นรายการที่ให้ความรู้และการศึกษาได้ดีมาก แต่ต้องเสียเวลาในการเก็บภาพที่ดี และตรงกับความต้องการ จึงเป็นรายการที่ต้องใช้งบประมาณและเวลาสูงมาก

8) รูปแบบรายการละคร เป็นรายการที่เสนอเรื่องราวต่างๆ ด้วยการจำลองสถานการณ์เป็นละคร มีการกำหนดผู้แสดง จัดสร้างฉาก แต่งตัว และแต่งหน้าให้สมจริงสมจัง และใช้เทคนิคการละครซึ่งเสนอเรื่องราวให้สมจริงมากที่สุด ใช้ได้ทั้งรายการบันเทิงและรายการเพื่อการศึกษา

9) รูปแบบรายการสารละคร เป็นรายการที่ผสมผสานรูปแบบสารคดี เข้ารูปแบบละคร หรือ การนำละครมาประกอบรายการที่เสนอสาระบางส่วน มิใช่เสนอเป็นละครทั้งรายการเพื่อให้ความรู้ และแนวคิดในเรื่องที่เสนอ เช่น ด้านนิติศาสตร์ สังคมวิทยา เป็นต้น ทั้งนี้จะต้องมีผู้ดำเนินรายการสรุปอธิบาย หรือ ขยายสาระที่ดูจากส่วนที่เป็นละครเสมอ

10) รูปแบบรายการสาธิตทดลอง เป็นรายการเสนอ “วิธีทำ” อะไรสักอย่างหนึ่งเพื่อให้ผู้ชมได้แนวทางที่จะนำไปใช้ทำจริง เช่น รายการปรุงอาหาร รายการเลี้ยงสัตว์ รายการประดิษฐ์งานฝีมือต่างๆ เป็นต้น

11) รูปแบบรายการดนตรี รายการเพลงและดนตรีเป็นรายการที่เสนอการบรรเลงดนตรีและการใช้เพลง

12) รูปแบบรายการนิตยสาร หรือ มักนิยมเรียกทับศัพท์ว่า รายการแมกกาซีน เป็นรายการที่ใช้รูปแบบการนำเสนอแบบเดียวกับนิตยสาร คือ ในรายการเดียวกันจะประกอบไปด้วยส่วนย่อยๆ หลายเหตุการณ์ โดยทั่วไปมักจะเป็นเรื่องแนวเดียวกัน จุดเด่นของรายการประเภทนี้ คือ ความสามารถในการเชื่อมโยงให้ส่วนย่อยต่างๆ เข้ามาเป็นรายการเดี่ยวอย่างสอดคล้องกัน

13) รูปแบบรายการถ่ายทอดสด เป็นรายการที่ถ่ายทอดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงๆ เช่น กีฬา กรีฑา งานมหกรรมหรือ งานพระราชพิธีต่างๆ รายการถ่ายทอดสดมักจะเริ่มรายการก่อนเริ่มพิธี หรือ เหตุการณ์ โดยมีผู้บรรยายเหตุการณ์เสนอเรื่องราวต่างๆ เมื่อเริ่มเหตุการณ์แล้วก็เสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นตามลำดับก่อนหลังทั้งภาพและเสียง โดยมีผู้บรรยายคอยพูดเชื่อมเหตุการณ์ให้ผู้ชมได้รับทราบความเป็นไปโดยเฉพาะการเชื่อมในขณะที่ยภาพปรากฏไม่มีเสียงออกมา เพื่อมิให้เกิดความเงียบขึ้นในโทรทัศน์

14) รูปแบบรายการข่าวรายการข่าว เป็นรายการที่เสนอรายงานเหตุการณ์ที่สำคัญ ซึ่งเป็นที่สนใจของประชาชนข่าวเป็นสิ่งที่ช่วยให้คนทันโลกอยู่เสมอ รายการข่าวจึงจัดได้ว่าเป็นการให้การศึกษาต่อผู้ชมด้วย

15) รูปแบบรายการสถานการณ์จำลอง คือ รายการที่ได้สร้างสถานการณ์ขึ้นมา เพื่อใช้เป็นกรณีตัวอย่างในทางการศึกษา เช่น สถานการณ์จำลองการแนะแนว ก็เป็นการสร้างสถานการณ์ให้มีผู้ให้บริการและผู้มาขอรับบริการขึ้นเพื่อให้เห็นแนวทางในการปฏิบัติทางด้านการแนะแนว เป็นต้น

16) รูปแบบรายการสอนแบบจุลภาค เป็นการสอนในสถานการณ์แบบย่อส่วนในห้องเรียนแบบง่ายๆ ที่สามารถควบคุมได้ทุกกระบวนการ โดยใช้นักเรียนเพียง 5 - 6 คน และใช้เวลาประมาณ 5-15 นาทีเป็นการฝึกทักษะต่างๆ เพื่อนำไปใช้งานจริงต่อไป การสอนแบบจุลภาค มุ่งให้ตัวอย่างวิธีการสอนที่ดีในลักษณะต่างๆ และมุ่งให้นักศึกษา ครูได้ออกมาทดลองสอน และประเมินผลจากข้อมูลย้อนกลับ โดยใช้โทรทัศน์เป็นสื่อ

17) รูปแบบรายการสอนโดยตรง เป็นรายการที่เสนอการเรียนการสอนของครูในแต่ละเนื้อหาวิชาโดยมีผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายหลักของรายการ

18) รูปแบบรายการบทความ เป็นรายการที่มีลักษณะค่อนข้างเป็นนามธรรม หากผู้จัดรายการไม่มีศิลปะในการพูดและการจูงใจผู้ฟังและผู้ชมก็อาจประสบกับความล้มเหลวได้ง่ายในปัจจุบันนี้ไม่นิยมจัดรายการแบบบทความยาวๆ แต่จะจัดเป็นรายการสั้นๆ บางทีก็สอดแทรกในรายการอื่นๆ เพื่อไม่ให้ผู้ฟังและผู้ชมเกิดความเบื่อหน่าย เช่น แทรกในรายการเพลง หรือจัดเป็นรายการหลังข่าว เป็นต้น

19) รูปแบบรายการไต่वाที่ คือ การนำการพูดแบบไต่वाที่มาเสนอทางโทรทัศน์ ซึ่งส่วนมากจะไม่ค่อยได้พบแต่รายการลักษณะนี้ก็สามารถนำมาจัดทางโทรทัศน์ได้เป็นอย่างดี แต่ควรเลือกปฏิบัติที่มีประโยชน์และน่าสนใจ

2.1.1.4 โครงสร้างรายการวิทยุทัศน์

ในการใช้วีดีโอเทปเพื่อการเรียนการสอนนั้น เป็นการสื่อสารทางเดียว ซึ่งต่างกับการสอนด้วยครู การสอนโดยครูจะสามารถโต้ตอบได้ตลอดเวลา ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบสองทาง ดังนั้นการวางโครงสร้างของเรื่องราวในวีดีโอเทปเพื่อการเรียนการสอนนั้น ครูจะต้อง

คำนึงถึงกลวิธีการเรียนแบบรายบุคคล ซึ่งโครงสร้างเรื่องจะต้องสร้างแบบบทเรียนสำเร็จ หรือ บทเรียนแบบโปรแกรม ซึ่งจะลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา จัดเนื้อหาเป็นกลุ่มเป็นตอนที่สมบูรณ์ ในแต่ละส่วนแต่มีความต่อเนื่องของแต่ละส่วนอย่างถูกต้องทางตรรกะ (ไพโรจน์ ตีรณธนากุล และ นิพนธ์ สุภศรี, 2528)

2.1.1.5 ขั้นตอนการผลิตวีดิทัศน์

ไพโรจน์ ตีรณธนากุล และนิพนธ์ สุภศรี (2528) ได้ให้แนวทางของการผลิตรายการโทรทัศน์ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการผลิตรายการวีดิทัศน์ได้ดังนี้ คือ ขั้นตอนในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา มี 13 ขั้นตอน แต่ละขั้นจะมีรายละเอียด และแนวทางเฉพาะ ดังนั้น วิธีที่ดีควรมีการวางแผนย่อยในแต่ละขั้นตอนด้วย

- 1) กำหนดจุดประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนต้องรู้จุดประสงค์ของเรื่องที่ต้องการ รู้ประเภทของผู้ชม และรู้วิธีการที่จะใช้สอนในห้องเรียนด้วย
- 2) รวบรวมข้อมูลและเอกสารรวบรวมข้อมูลและเอกสาร ที่จำเป็นสำหรับการจัดทำรายการโทรทัศน์ ตรวจสอบความถูกต้อง รวมทั้งคุณภาพ และปริมาณด้วย ซึ่งในขั้นตอนนี้มีความสำคัญมาก
- 3) คัดเลือกข้อมูลและเอกสารหลังจากรวบรวมและตรวจสอบข้อมูลเอกสารทั้งหมด แล้วก็นำมาคัดเลือกเอาเฉพาะที่เหมาะสมจะใช้ในการทำรายการเท่านั้น
- 4) การเขียนบทโทรทัศน์ ขั้นนี้เป็นการเรียบเรียงและจัดเนื้อหารายการซึ่งควรจะมีการทำตั้งแต่เนิ่นๆ
- 5) การเตรียมบันทึกเทปโทรทัศน์ จัดทำตารางในการบันทึกและจัดเจ้าหน้าที่ประจำแต่ละงาน และต้องแน่ใจว่า เจ้าหน้าที่แต่ละคนทราบงานในหน้าที่ดี
- 6) งานศิลป์ เตรียมงานศิลป์สำหรับหัวเรื่อง แผ่นภาพพลิก ฉาก และอุปกรณ์อื่นๆ
- 7) เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสาธิตทดลองก่อนการบันทึกเทป ต้องแน่ใจว่าสิ่งต่างๆ ที่ใช้ในการสาธิตจะต้องมีพร้อม

8) การบันทึกโทรทัศน์ ก่อนการบันทึกเทป ควรตรวจสอบเครื่องมือและการต่อสายทั้งหมดให้เรียบร้อยโดยเฉพาะเมื่อมีการบันทึกนอกสถานที่ด้วย เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้

9) การตัดต่อ หลังจากการบันทึกเทปแล้วนำมาเรียบเรียงตัดต่อ เพื่อให้เรื่องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเหมาะสม ตามที่กำหนดไว้ ไม่ก่อความรำคาญให้กับผู้ชม

10) การบันทึกเสียง ขั้นนี้จะเป็นการบันทึกเสียงเกี่ยวกับการบรรยายดนตรีและเสียงประกอบอื่นๆ

11) การตรวจแก้ไขก่อนนำไปใช้ เป็นการตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์

12) การนำรายการไปใช้ เป็นการเสนอรายการให้ผู้ชมดู

13) การประเมินผลรายการ รายการที่จัดทำขึ้นต้องมีการประเมินผลบ่อยๆ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรายการ

2.1.1.6 การเขียนบทโทรทัศน์

วสันต์ อดิศักดิ์ (2533) ได้กล่าวถึงการเขียนบทโทรทัศน์ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเขียนบทโทรทัศน์ได้ มีขั้นตอน ดังนี้

1) การคิดออกมาเป็นภาพ โทรทัศน์เป็นสื่อที่ถ่ายทอดด้วยภาพเป็นหลัก และเสริมด้วยคำพูดและเสียง ผู้เขียนบทจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ออกมาให้ภาพที่จะถ่ายทอดไปสู่ผู้ชม ภาพเหล่านี้จะใช้เพียงคำพ้องเพื่อสื่อสารเรื่องราวกับผู้ชมหรือใช้เสียงประกอบหรือเสียงดนตรีเสริมโดยไม่ต้องเปลี่ยนคำบรรยาย คำพูดประกอบก็ย่อมได้

2) การเขียนคำพูดเพื่อการได้ยิน การชมโทรทัศน์ ผู้ชมจะได้ยินคำพูด คำบรรยายเพียงครั้งเดียว คำพูดที่จะใช้จะต้องง่าย เหมาะแก่การฟังของกลุ่มผู้ชมเพียงแต่ละกลุ่ม ใช้ภาษาพูดให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เป็นภาษาพูดที่สื่ออารมณ์ได้ และสำคัญคำนั้นต้องต้องสัมพันธ์กับภาพอย่างมีความหมายและมีศิลปะ

3) การเข้าใจพื้นฐานของผู้ชม การรับรู้ของผู้ชมแต่ละกลุ่มไม่เหมือนกัน และไม่เท่ากันเช่นกลุ่มเด็ก กลุ่มนักศึกษา กลุ่มเกษตรกร ผู้เขียนบทโทรทัศน์จะต้องสื่อสารภาพและคำให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มด้วย

4) การเข้าใจการนำเสนอของรายการโทรทัศน์ บทโทรทัศน์เป็นเสมือนแปลนของรายการทั้งหมดว่าจะดำเนินไปอย่างไร เวลาเป็นสิ่งที่จำกัดอีกอย่างหนึ่งของรายการที่ผู้เขียนบทจะต้องใช้ให้คุ้มค่าที่สุดในช่วงที่ได้รับมอบหมาย

5) การกำหนดลักษณะภาพในการเขียนบทโทรทัศน์ การเขียนบทโทรทัศน์ให้สมบูรณ์นั้นจะต้องมีการกำหนดลักษณะของภาพ ได้แก่ ระยะเวลา มุมกล้อง ทิศทางการเคลื่อนกล้อง ว่าจะให้ภาพที่ออกมามีลักษณะอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้สะดวกต่อการถ่ายทำ และการนำมาตัดต่อภายในภายหลัง ถ้าผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ไม่คำนึงถึงความสำคัญของการเขียนบทโทรทัศน์เลยอาจจะต้องพบกับความยุ่งยากหลายประการ เช่น ไม่ได้ภาพตามต้องการ มุมกล้องจำเจ ภาพไม่พอดีกับคำบรรยายภาพขาดความต่อเนื่องหรือภาพไม่สามารถสื่อความหมายได้ เป็นต้น

2.2 แนวคิดด้านการใช้งานไอซีที

2.2.1 แนวคิดด้านการใช้งานไอซีที

2.2.1.1 การใช้งานไอซีทีในสังคมไทย

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้สำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนไทยอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบจำนวนประชากรที่ใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือ พฤติกรรมของการใช้ และจำนวนครัวเรือนที่มีอุปกรณ์ไอซีที เช่น โทรศัพท์พื้นฐาน เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องโทรสาร และการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในครัวเรือน ตลอดจนเรื่องที่ต้องการให้ภาครัฐเข้ามาควบคุมดูแลการใช้ไอซีที ผลการสำรวจที่สำคัญมีดังนี้

แนวโน้มการใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือของประชาชนอายุ 6 ปีขึ้นไป ในระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2554 พบว่า ผู้ใช้คอมพิวเตอร์มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 24.5 (จำนวน 14.5 ล้านคน) เป็นร้อยละ 32.0 (จำนวน 19.9 ล้านคน) ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.0 (จำนวน 7.1 ล้านคน) เป็นร้อยละ 23.7 (จำนวน 14.8 ล้านคน) และผู้ใช้โทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 36.7 (จำนวน 21.7 ล้านคน) เป็นร้อยละ 66.4 (จำนวน 41.4 ล้านคน) สำหรับผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ ในระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2554 พบว่า สัดส่วนผู้ใช้โทรศัพท์มือถือในเขตเทศบาลมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 51.7 เป็น ร้อยละ 74.8 ข้อคิดเห็นจาก

ครัวเรือนต้องการให้ภาครัฐเข้ามาควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้แก่ ต้องการให้ควบคุมเว็บไซต์ลามกอนาจาร ควบคุมราคาอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ ควบคุมราคาอุปกรณ์ของคอมพิวเตอร์ และมีบทลงโทษเด็ดขาดสำหรับผู้ที่ทำให้เกิดความผิดเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ ควบคุมผู้ให้บริการร้านอินเทอร์เน็ต/ร้านเกมออนไลน์ และการเผยแพร่ข้อความ เสี่ยงภาพตัดต่อ ดัดแปลงอันจะทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง

ผลการสำรวจดังกล่าว ทำให้ทราบว่าการใช้งานไอซีทีในสังคมไทยมีเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศ ในการส่งเสริมการใช้งานไอซีทีเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน แต่รัฐบาลก็ต้องไม่ลืมดูแลป้องกันปัญหาจากการใช้งานไอซีทีที่ผิดประเภท ใช้ผิดวัตถุประสงค์ใช้ผิดกฎหมาย ใช้ผิดศีลธรรม ส่งเสริมการใช้งานไอซีทีอย่างรู้เท่าทันด้วย

2.2.1.2 อินเทอร์เน็ต

เป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วโลกเข้าด้วยกัน เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ไชเบอร์สเปซ (Cyberspace) อินเทอร์เน็ตทำให้การเคลื่อนย้ายและส่งผ่านข่าวสารข้อมูลจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งทำได้อย่างรวดเร็ว ราคาประหยัด สามารถส่งข้อมูลได้หลากหลายรูปแบบเช่น ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ เสียง เด็กๆ คงจะคุ้นเคยกับการส่งอีเมล (email) การแชททางเอ็มเอสเอ็น (MSN) หรือ สไกป์ (Skype) การแชร์รูปภาพทางเฟซบุ๊ก (Facebook) หรือ การดูวิดีโอทางยูทิวบ์ (Youtube) เหล่านี้ทำได้ในเสี้ยววินาที อินเทอร์เน็ตถูกสร้างขึ้นแบบเปิด ผู้ใช้ทุกคนสามารถเป็นผู้สร้างเนื้อหาข้อมูลเป็นผู้เผยแพร่ข้อมูล ในขณะเดียวกันก็เป็นผู้รับข้อมูล เป็นผู้อ่านข้อมูล เป็นผู้แสดงความคิดเห็น ยกตัวอย่างง่ายๆ คือ การตั้งกระทู้แล้วมีคนมาตอบกระทู้ การใส่ข้อมูลลงบนเว็บไซต์ก็อาจมีคนสนใจมาอ่านแล้วนำสิ่งที่ได้เขียนไปใช้ เป็นต้น อินเทอร์เน็ตจึงเอื้อให้เกิดการส่งผ่านข้อมูล ความรู้ ความคิด ทักษะ มุมมอง ข้อมูลทั้งด้านบวกและลบอย่างรวดเร็ว โดยไม่มีหน่วยงานใดตรวจเซ็นเซอร์ แม้จะมีความพยายามในการคัดกรองหรือปิดกั้นข้อมูลไม่ดีบนอินเทอร์เน็ต อย่างเช่น เว็บไซต์ลามกอนาจารการพนัน ความรุนแรง ลัทธิต้องห้ามต่างๆ แต่ก็เป็นการแก้ที่ปลายเหตุ และไม่มีทางที่จะทำได้ทัน

2.2.1.3 อินเทอร์เน็ตทำอะไรได้บ้าง

การเรียกดูข้อมูลทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมที่เรียกว่า เว็บเบราว์เซอร์ (Web Browser) ได้แก่ ไออี (IE – Internet Explorer) หรือ โมซิลล่า ไฟร์ฟอกซ์ (Mozilla FireFox) การเปิดดูเว็บไซต์ผู้ใช้อาจต้องรู้ชื่อเว็บไซต์ เช่น เว็บไซต์กูเกิล www.google.co.th เว็บไซต์สนุกดอทคอม www.sanook.com

อินเทอร์เน็ตยังสามารถรับ-ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือ อีเมล (email) หมายถึง การพิมพ์ข้อความที่ต้องการสื่อสารกับอีกฝ่ายหนึ่งในลักษณะของจดหมาย ซึ่งอาจแนบเอกสาร รูปภาพ คลิปวิดีโอ (video clip) หรือคลิปเสียงไปกับจดหมายนี้ได้ จดหมายจะถูกส่งไปยังผู้รับบนอินเทอร์เน็ตในรูปของอีเมลของผู้รับ ซึ่งจะต้องมีอีเมลแอดเดรส ของผู้รับสามารถมาเปิดอ่านจดหมาย ดูเอกสารแนบต่างๆ และตอบกลับอีเมล (reply) ได้ในลักษณะเดียวกัน

การสนทนาออนไลน์ หรือ แชต (chat) คือ การพิมพ์ข้อความโต้ตอบกันไปมาในลักษณะประโยคต่อประโยค ปัจจุบันมักใช้โปรแกรมการสนทนา เช่น LINE หรือ Skype ควบคู่กับการใช้กล้องเล็กๆ ที่เรียกว่า เว็บแคม (web cam) ไมโครโฟนและหูฟัง เพื่อให้เป็นการพูดคุยแบบธรรมชาติ คือ เห็นหน้า ได้ยินเสียง แทนการพิมพ์ข้อความ

การแสดงความคิดเห็นหรือพูดคุยผ่านกระดานข่าว หรือ เว็บบอร์ด (webboard) หมายถึง การโพสต์ (post) กระทั่งหรือแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ลงบนเว็บไซต์ เป็นอีกหนึ่งช่องทางที่เด็กๆ จะได้พูดคุยหรือแลกเปลี่ยนทัศนะในเรื่องที่สนใจ เช่น ประเด็นข่าวการเมือง กีฬา หรือประเด็นฮอตฮิตของสังคมในขณะนั้น เว็บไซต์ที่เป็นที่นิยมในการโพสต์กระทู้ ได้แก่ เว็บไซต์พันทิพย์ดอทคอม www.pantip.com

การสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Online Social Network) เช่น www.facebook.com เป็นการสร้างกลุ่มเพื่อนเอาไว้ติดต่อพูดคุยและอัปเดตข่าวสารของกันและกัน กำลังเป็นที่นิยมอย่างสูงในหมู่คนไทย สามารถเล่นเกมผ่านเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ก็ได้ เช่น เกมทำฟาร์ม เกมร้านอาหาร หรือ restaurant city เกมแฮปปี้คนเลี้ยงหมู เป็นต้น

อินเทอร์เน็ตยังสามารถดูหนัง ฟังเพลง เล่นเกมบนอินเทอร์เน็ตมีเว็บไซต์หลายแห่งให้บริการเล่นเกมออนไลน์ ให้ดาวน์โหลด (Download) หนัง ละคร การ์ตูน หรือคลิปวิดีโอมาดูที่บ้านก็ได้ หรือจะคลิกดูออนไลน์ทางเว็บไซต์ก็สามารถทำได้

2.3 การหาประสิทธิภาพ

การหาประสิทธิภาพของสื่อ คือการตรวจสอบและหาข้อผิดพลาดในการผลิตสื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์การของจัดทำ แล้วนำไปทดลองกับกลุ่มทดลองซ้ำหลายๆ ครั้งจนได้คุณสมบัติของสื่อเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด เพื่อเป็นการประกันคุณภาพของสื่อที่ผลิตขึ้นหรือเรียกได้ว่ามีประสิทธิภาพคุ้มค่ากับการศึกษา (วรวรรณ ศรีสงคราม, 2544)

2.3.1 การกำหนดเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ

วรวรรณ ศรีสงคราม (2544) กล่าวว่า การกำหนดเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ กระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) E2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.3.2.1 ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง คือประเมินผลต่อเนื่องซึ่งประกอบด้วย พฤติกรรมย่อยหลายๆ พฤติกรรม เรียกว่า “กระบวนการ” ของผู้เรียนซึ่งสังเกตจากการประกอบ กิจกรรมกลุ่มและรายงานบุคคล ได้แก่งานที่มอบหมายและกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้

2.3.2.2 ประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย คือ ประเมินผลลัพธ์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการสอนหลังเรียนและการสอบได้

การนำมาตรฐานร้อยละของกิจกรรมต่อร้อยละของคะแนนทดสอบหลังเรียน เกณฑ์ที่นิยมใช้กับสื่อประเภทบทเรียนโปรแกรม เนื่องจากได้มีการกำหนดกิจกรรมตาม จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมย่อยทำให้สามารถกำหนดสูตรเป็น E1/E2 หรือหาประสิทธิภาพของ กระบวนการ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์การที่กำหนดว่า E1/E2 มีค่าเท่าใดแล้วแต่ผู้ผลิตสื่อจะ พิจารณา โดยปกติวิชาเนื้อหา มักจะตั้งไว้ที่ระดับ 80/80 ถึง 90/90 และวิชาทักษะอาจตั้งไว้ที่ระดับ 75/75 ในกรณีที่เป็น การประเมินสื่อสำหรับการปรับปรุงการผลิตสื่อผู้ผลิตควรดำเนินการทดลอง สื่อ ดังนี้

1) ทดลองสื่อกับผู้เรียนรายบุคคล (Individual Tryout) หรือ 1 ต่อ 1 เป็นการทดลองกับผู้เรียนกลุ่มละ 1 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเด็กเก่ง เพื่อค้นหา ข้อบกพร่องต่างๆ เช่น ลักษณะของแบบฝึก ความสนใจของนักเรียน และความเหมาะสมในด้าน เวลา เสร็จแล้วปรับปรุงสื่อ

2) ทดลองสื่อกับผู้เรียนกลุ่มย่อย (Group Tryout) ผู้เรียนประมาณ 6-10 คน โดยการสังเกตตรวจผลงาน สัมภาษณ์ เพื่อค้นหาข้อบกพร่องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจผลงานเพื่อปรับปรุงจนได้ตามเกณฑ์

3) ทดลองสื่อกับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ (Field Tryout) กับผู้เรียน 40-100 คน ให้นักเรียนคละกันทั้งเก่งและอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพของแบบฝึกหัด ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกันกับที่ตั้งไว้จากเกณฑ์พิจารณาประสิทธิภาพเพื่อนำผลจากการทดลองไปใช้จริง

4) การทดลองทางสถิติ คือ การทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียนและคะแนนสอบหลังเรียนด้วยสื่อการสอน ในการตรวจสอบระดับความเชื่อมั่นทางสถิติระหว่างคะแนนทดสอบก่อนและหลังเรียน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิติ ทวยสอน (2547) ได้ทำการพัฒนาวิธีทัศน์ประกอบการเรียน เรื่อง สารเสพติด กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านยางเครือ-ด่านน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ (1) วิธีทัศน์ประกอบการเรียน เรื่อง สารเสพติด (2) แผนการจัดการเรียนรู้ (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (4) แบบสอบถามความคิดเห็น (5) แบบวัดเจตคติ ผลการศึกษาพบว่า

1) วิธีทัศน์ประกอบการเรียน เรื่องสารเสพติด กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.68/86.16

2) ดัชนีประสิทธิผลของนักเรียนโดยใช้วิธีทัศน์ประกอบการเรียน เรื่อง สารเสพติด กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่า 0.7327 คิดเป็นร้อยละ 73.27

3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีทัศน์ประกอบการเรียน เรื่อง สารเสพติด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการเรียนด้วยวิธีทัศน์ประกอบการเรียน เรื่อง สารเสพติด กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมในระดับมากที่สุด

5) นักเรียนมีเจตคติต่อสารเสพติด ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ธิดารัตน์ หลิมวงศ์ (2548) ศึกษาการพัฒนาวิดิทัศน์เพื่อการศึกษาเรื่องการปฐมพยาบาล กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม สระแก้ว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 120 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ บทเรียนวิดิทัศน์เพื่อการศึกษาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ และแบบประเมินคุณภาพของบทเรียนวิดิทัศน์เพื่อการศึกษาสำหรับผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

ผลการศึกษา พบว่า บทเรียนวิดิทัศน์เพื่อการศึกษาเรื่องปฐมพยาบาลกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีคุณภาพด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับดีมีคุณภาพด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมากและมีประสิทธิภาพเป็น 85.67/89.66

เพชรทัย เกิดโชติและโสภา มีใหญ่ (2550) ทำการศึกษาโครงการเรื่อง การผลิตวิดิทัศน์เพื่อการศึกษาประชาสัมพันธ์ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี กลุ่มตัวอย่าง การประเมินคุณภาพของการผลิตโดยการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อจำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาจำนวน 2 ท่าน ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพสื่อวิดิทัศน์ในด้านเนื้อหา มีค่าเท่ากับ 4.45 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี และคุณภาพของสื่อวิดิทัศน์ด้านเนื้อหา มีค่าเท่ากับ 4.45 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี หลังจากนั้นนำแบบประเมินความพึงพอใจโดยให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีจำนวน 80 คน ผลปรากฏว่าความพึงพอใจต่อสื่อวิดิทัศน์มีค่าเท่ากับ 4.45 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ดี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการออกแบบและพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้ เรื่อง ไอซีทีในชีวิตประจำวัน โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่ม โดยทำการจับฉลากรายชื่อโรงเรียนที่มีนักเรียนชั้นระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ที่อยู่ในตำบลดงมูลเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 2 โรงเรียนและคัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งได้มาจากการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 20 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

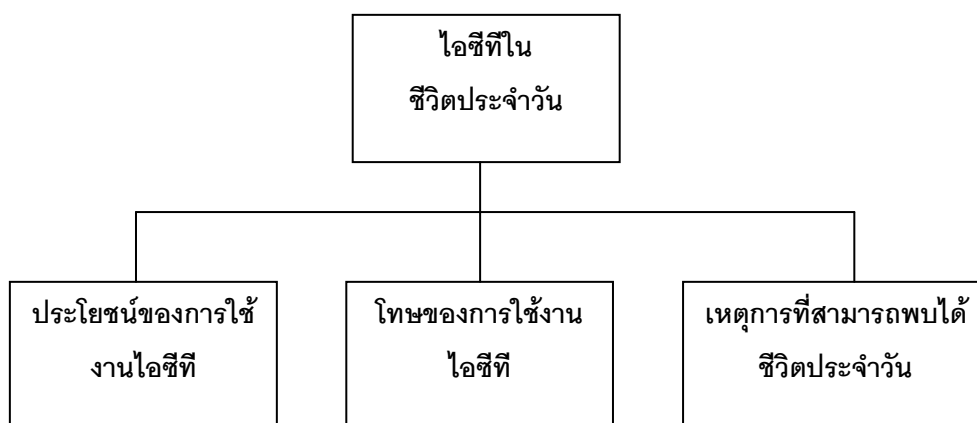
สื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้ เรื่อง ไอซีทีในชีวิตประจำวัน

3.2.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์และออกแบบเนื้อหา (Analysis)

คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาความรู้เรื่อง ไอซีทีในชีวิตประจำวัน พิจารณาจากเนื้อหาในหลักสูตรนักเรียนชั้นประถมศึกษาและความรู้ในด้านต่างๆ ที่นักเรียนควรจะได้รับเพิ่มเติม โดยแยกเป็นหัวข้อดังนี้

- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับไอซีทีเป็นการกล่าวถึงความหมาย เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์เพื่อให้เกิดความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยี
- ประโยชน์ของการใช้งานไอซีทีเป็นการกล่าวถึงคุณประโยชน์ของไอซีทีในชีวิตประจำวัน เช่น การติดต่อสื่อสาร เป็นต้น
- โทษของการใช้งานไอซีทีเป็นการกล่าวถึงการใช้งานในทางที่ไม่ถูกต้องซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและสังคม รวมไปถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับไอซีทีด้วยการอธิบายที่เข้าใจได้ง่าย

โดยนำเนื้อหาที่วิเคราะห์และออกแบบให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องของหัวข้อกับวัตถุประสงค์ในการถ่ายทอดความรู้ที่คณะผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นและนำมาปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาเพื่อพัฒนาสื่อวีดิทัศน์

ภาพที่ 1 แผนผังเนื้อหาสื่อวีดิทัศน์ เรื่อง ไอซีทีในชีวิตประจำวัน

3.2.2 ขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาสื่อวีดิทัศน์

เป็นขั้นตอนการนำเนื้อหาที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วมาทำการออกแบบโครงร่างของสื่อออกแบบจากต่างๆ และทำการบันทึกภาพให้ตรงกับเนื้อหาที่ออกแบบในแต่ละฉากของหัวข้อที่กำหนด ถ่ายทำสื่อวีดิทัศน์ตามมุมมองที่กำหนด และการบันทึกเสียงบรรยาย

- การออกแบบในส่วนของเนื้อหาบทที่ต้องมีเสียงบรรยายและนำภาพ โดยการเขียนบทและแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) เนื้อหาส่วนช่วงแรกของสื่อวีดิทัศน์เป็นการกล่าวถึงความรู้และประโยชน์ของการใช้งานอุปกรณ์ไอซีที การสื่อสาร และการยกตัวอย่างครอบครัวหนึ่งที่มีการนำเทคโนโลยีและอุปกรณ์ไอซีทีมาใช้งานในชีวิตประจำวันจนส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

2) เนื้อหาส่วนช่วงท้ายของสื่อวีดิทัศน์เป็นการกล่าวถึงโทษของการใช้งานไอซีทีในทางที่ไม่ถูกต้องซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและสังคม รวมไปถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ

ไอซีทีและยกตัวอย่างการใช้อุปกรณ์ไอซีทีโดยขาดการแนะนำ หรือดูแลจากผู้ปกครองส่งผลให้เกิดปัญหากับครอบครัวตามมา

- การบันทึกภาพและเสียงในขั้นตอนการถ่ายทำสื่อวีดิทัศน์ได้มีการกำหนดมุมมองที่จะใช้ในการถ่ายทำเพื่อให้เกิดภาพที่ต่างมุมมองภายในสื่อ หลังจากนั้นนำไฟล์ที่ทำการบันทึกมาทำการตัดต่อเรียงตามลำดับของเนื้อหาด้วยซอฟต์แวร์สำหรับตัดต่อวิดีโอ นำข้อมูลภาพนิ่ง ตัวอักษร ภาพเคลื่อนไหวทั้งหมด มาจัดเรียงให้ตรงการเนื้อหาที่ได้ทำการออกแบบ พร้อมทั้งได้ทำการปรับแต่งโทนสีของภาพ ความคมชัด ความสว่างภายในภาพให้เหมาะสม พร้อมทั้งทำข้อความก่อนเข้าสู่ตัวเนื้อหาของสื่อวีดิทัศน์ และข้อมูลของผู้จัดทำ หลังจากถ่ายทำสื่อวีดิทัศน์และตัดต่อเสร็จให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเนื้อหาและการลำดับภาพ โดยดูความสอดคล้องของหัวข้อกับวัตถุประสงค์ในการถ่ายทอดความรู้ที่คณะผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นและนำมาปรับปรุงแก้ไขสื่อวีดิทัศน์เพื่อนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

3.3 การทดสอบและการหาประสิทธิภาพสื่อวีดิทัศน์

3.3.1 การทดสอบ

คณะผู้วิจัยได้ออกแบบทดสอบที่มีเนื้อหาครอบคลุมสื่อวีดิทัศน์และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพของแบบทดสอบ นำสื่อวีดิทัศน์ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน จาก 2 โรงเรียนและคัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งได้มาจากการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 20 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

- กำหนดให้กลุ่มตัวอย่างทำการรับชมสื่อวีดิทัศน์จำนวน 3 ครั้ง
- ระยะเวลาที่ทดลองซ้ำห่างกัน 1 เดือน เมื่อรับชมสื่อวีดิทัศน์ในแต่ละครั้งให้กลุ่มตัวอย่างทำกิจกรรมและแบบทดสอบปรนัย แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
- ทำแบบทดสอบหลังจากทดลองครบทั้ง 3 ครั้ง จำนวน 30 ข้อ
- นำคะแนนของนักเรียนมาทำการประเมินผล ตามเกณฑ์ 80/80

3.3.2 การหาประสิทธิภาพสื่อวีดิทัศน์

การวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพสื่อวีดิทัศน์ที่คณะผู้วิจัยกำหนดคะแนนตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยใช้สูตรส่วน ค่าเฉลี่ยและร้อยละ ซึ่งการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในระดับนี้คะแนน 80 ตัวแรก จะคำนวณจากการทำกิจกรรมและคะแนนการทดสอบข้อสอบปรนัย

แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ที่มีเนื้อหาเป็นความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้คะแนนร้อยละของคะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ตอบถูกต้อง ต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของแต่ละครั้งที่ทำการทดลอง และคะแนน 80 ตัวหลัง เป็นการคำนวณจากการทำแบบทดสอบหลังจากการทดลองครบทั้ง 3 ครั้งเรียบร้อยแล้ว โดยกลุ่มตัวอย่างจะต้องทำคะแนนถูกต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ถ้าประเมินผลคะแนนแล้ว ได้ในระดับ 80/80 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การออกแบบและพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้ เรื่อง ไอซีทีในชีวิตประจำวัน มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คณะผู้วิจัยได้ทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านดงมูลเหล็ก และโรงเรียนบ้านโนนสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 40 คน สามารถแสดงผลการทดลอง ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาประสิทธิภาพสื่อวีดิทัศน์

ผลการหาประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้ เรื่อง ไอซีทีในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำการรับชมสื่อวีดิทัศน์ ดังภาพที่ 1 และปฏิบัติกิจกรรม หลังจากนั้นให้ทำการทดสอบด้วยข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และทำการทดสอบ โดยทำซ้ำทั้งกระบวนการทั้งสิ้น 3 ครั้ง ระยะเวลาทดสอบในแต่ละครั้งห่างกัน 1 เดือน หลังจากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างทำการทดสอบแบบข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ เพื่อประเมินผลคะแนนตามเกณฑ์ 80/80 ข้อมูลการทดสอบแสดงได้ดังตารางที่ 1

ภาพที่ 2 สื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้ เรื่อง ไอซีทีในชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์

จำนวน (คน)	คะแนนเฉลี่ยการทำกิจกรรมระหว่างการ ทดลอง			E1	คะแนนเฉลี่ยการทำ แบบทดสอบ หลังการ ทดลอง (เต็ม 30 คะแนน)	E2
	ครั้งที่ 1 (เต็ม 20 คะแนน)	ครั้งที่ 2 (เต็ม 20 คะแนน)	ครั้งที่ 3 (เต็ม 20 คะแนน)			
40	16.44	18.39	18.78	89.35	27.52	91.73

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าการทดสอบประสิทธิภาพของสื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้เรื่อง ไอซีทีในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน พบว่า คะแนนที่ได้จากการทำกิจกรรมและแบบฝึกหัดระหว่างการทดลอง (E1) และคะแนนเฉลี่ยการทำแบบทดสอบหลังการทดลอง (E2) มีประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 89.35/91.73 ค่าที่ได้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการออกแบบและพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้ เรื่อง ไอซีทีในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อสร้างสื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้และทดสอบหาประสิทธิภาพของสื่อ กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้จากการสุ่มเลือกมาจำนวน 40 คน คณะผู้วิจัยได้สรุปเป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

สื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้ เรื่อง ไอซีทีในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.35/91.73 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการเรียบเรียงเนื้อหาและการถ่ายทอดที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจมีการยกตัวอย่างสิ่งใกล้ตัวในชีวิตประจำวันหรือเหตุการณ์ที่กลุ่มตัวอย่างสามารถพบได้ในชีวิตจริง นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์สามารถยกตัวอย่างประโยชน์และโทษของตนเองจากการใช้งานไอซีทีได้อีกด้วย จึงทำให้สื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้ เรื่อง ไอซีทีในชีวิตประจำวันมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่คณะผู้วิจัยกำหนด

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์

การประเมินด้านการพัฒนาสื่อวีดิทัศน์คณะผู้วิจัยได้ยึดหลักการออกแบบโดยมีพื้นฐานจากหลักสูตรในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และจากการใช้งานไอซีทีที่พบในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งการนำเสนอในรูปแบบของเรื่องสั้น มุมกล้องในการถ่ายทำ การ

ติดต่อที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลกันระหว่างภาพ เสียงให้ผู้รับชมสามารถเข้าใจได้ง่าย รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดความสนใจด้วยเนื้อหาที่อยู่ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับ รัชวรีย์ ชติยศ (2550) ที่ได้พัฒนาการออกแบบการเรียนรู้ที่ใช้ไอซีทีเป็นฐาน พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ไอซีทีเป็นฐานอยู่ในระดับดี

5.2.2 การประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์

การประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์ของการออกแบบและพัฒนาสื่อวีดิทัศน์เพื่อถ่ายทอดความรู้ เรื่อง ไอซีทีในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพอยู่ที่ 89.35/91.73 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่คณะผู้วิจัยกำหนดคือ 80/80 เนื่องจากคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์ การศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาที่มีการผสมผสานระหว่างเนื้อหาที่ต้องเรียนในหลักสูตรกับเหตุการณ์ที่สามารถพบเจอได้ในชีวิตประจำวัน การวางแผนการดำเนินการพัฒนา รวมไปถึงการทดลองตามกระบวนการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับนิติ ทวยสอน (2547) และธิดารัตน์ หลิมวงศ์ (2548)

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปมีดังนี้ คือ

1. ควรพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไอซีทีให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของท้องถิ่น
2. ควรมีการศึกษาลักษณะของผู้เรียนในด้านอื่นๆ เช่น การศึกษาเปรียบเทียบการแก้ปัญหาแบบมีวิจารณญาณ คิดแบบสร้างสรรค์

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ มัลติมีเดียเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.
- ณัฐพล ชัยทวีธาณินทร์. โครงการเผยแพร่ความรู้ด้าน ICT สัญจรในชุมชนด้วยโอกาส เรื่อง “การพัฒนาความรู้และทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์ สำหรับครู และนักเรียน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านโป่งตะแบก”. รายงานสรุปเล่มโครงการ, 2555.
- ณัฐพล ชัยทวีธาณินทร์. โครงการเผยแพร่ความรู้ด้าน ICT สัญจรในชุมชนด้วยโอกาส เรื่อง " การพัฒนาความรู้และทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์ สำหรับครู และนักเรียน โรงเรียนบ้านลำป่าสักมูล”. รายงานสรุปเล่มโครงการ, 2556.
- ศรีดา ตันทะอธิพานิช. รู้เท่าทันสื่อ ICT. พิมพ์ครั้งที่ 1. สมุทรปราการ : บริษัท เอเชีย แปซิฟิค ออฟเซ็ท จำกัด, 2555.
- กิดานันท์ มลิทอง. 2540. เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วสันต์ อดิศักดิ์. 2533. การผลิตเทปโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- พงศ์พิพัฒน์ หมู่สิริโรจน์. 2531. การผลิตรายการเทปโทรทัศน์เรื่อง “การป้องกันอุบัติเหตุทางสัญจร”สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพโรจน์ ตีรณธนากุล นิพนธ์ ศุภศรี และ ขจีรัตน์ ปิยกุล. 2528. เทคนิคการผลิตรายการวิดีโอเทปเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.,
- รัชารีย์ ขัติยศ. 2550. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ไอซีทีเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง ประโยคความรวม, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธิดารัตน์ หลิมวงศ์, 2548, การพัฒนานบทเรียนวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา เรื่อง การปฐมพยาบาล
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4, สารนิพนธ์
 การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรี
 นครินทรวิโรฒ.

เพชรทัย เกิดโชติ และ ไสภา มีใหญ่. 2550, การผลิตวีดิทัศน์เพื่อประชาสัมพันธ์ภาควิชา
 เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์
 อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและ
 เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

นิติ ทวยสอน. 2547, การพัฒนาวีดิทัศน์ประกอบการเรียน เรื่อง สารเสพติด กลุ่มสาระ
 การเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, การศึกษา
 ค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.